

Taxering av skog

Av professor Erik Hagberg

För två fastighetstaxeringar sedan (1956) försökte jag att inför detta auditorium redogöra för den då nya metoden för fastighetstaxering.

Jag fick därvid koncentrera mig på att definiera sådana nya begrepp som godhetsklass, omkostnadsklass, trädslagsklass, förrådsgrupper, skogsmarksvärde och skogsvärde m.m. Även om det sannolikt inte är så stor procent av nu närvarande, som åhörde detta föredrag, skulle de förmodligen inte nu ha så stort minne därav om de inte hade tillämpat begreppen vid två fastighetstaxeringar sedan dess.

Jag utgår nu ifrån att dessa begrepp är kända till sitt huvudinnehåll och skall koncentrera min framställning på de förändringar som är fastställda genom ändringar i skogsvärderingsinstruktionen eller blir föreslagna och måhända fastställda vid nuvarande Stockholmsmöte vad gäller skogens taxering. Till sist en granskning av 1965 års taxering i den mån den kan vara till ledning vid 1970 års taxering.

Jag börjar med ändringar i skogsvärderingsinstruktionen. Skogsvärderingsinstruktionen skilde tidigare på skogsmarksvärde och skogsvärde, varav skogsmarksvärdet sedermera redovisades och ingick i jordbruksvärdet. Nu skall skogsmarksvärdet tillsammans med skogsvärdet bilda ett gemensamt begrepp, skogsbruksvärde, och redovisas i fastighetstaxeringsavi J och i fastighetslängden. Skogsmarksvärde redovisas dock som ett självständigt delvärde.

I fråga om reglerna om uppskattning av skogsvärdet har följande ändringar vidtagits inför 1970 års taxering.

- 1:a) värdet av för skogsbruket behövliga byggnader och anläggningar ingår i skogsvärdet.
- 2:a) ett ytterligare summariskt förfarande har införts vid beräkning av skogsvärdet.

Möjligheten att frångilja tidigare redovisade värden för byggnader befintliga på fastigheten och behövliga för skogsbruket synes komma att i vissa fall medföra svårigheter. Riktlinjerna härför är icke klara.

Grundprincipen vid beräkning av skogsvärdet var att värdet för trädslagsklassen skulle bestämmas av förrådets uppdelning i tre grovleksklasser — klenskog, medelgrov skog och grovskog, den s.k. tab. 2.

Emellertid medgavs en summarisk metod som innebar att grovskogens procentuella andel fick angivas på 10-tal % när och en tabell fanns utarbetad, den s.k. tabell 1, vilken byggde på den generaliseringen att vid en viss grovskogsprocent den övriga delen av virkesförrådet, innefattande medelgrov- och klenskog, fördelade sig på ett lagbundet sätt.

Nu har man emellertid gått ett steg längre i förenkling att man medger att bedömning av virkesförråd sker i tre à fyra klasser varjämte grovskogsprocenten

likaledes får bedömas i detta antal klasser samtidigt som lövskogen beräknas ingå med en andel som svarar mot den för området genomsnittliga.

Sålunda utarbetas till den kommande taxeringen en särskild tabell 0 som får användas för uppskattning av fastigheter omfattande mindre än 50 ha skogsmark inom Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län och mindre än 25 ha skogsmark i övriga delar av landet.

Denna summariska uppskattningsmetod, vilken berör ett mycket stort antal taxeringsenheter, kommer att medföra en icke obetydlig lättnad för den skogssakkunnige inom varje nämnd, då det torde vara betydligt lättare att för en enskild fastighet avgöra om den tillhör en av tre eller fyra klasser ifråga om såväl förråd som grovskogsprocent. Den deklarationsskyldige lämnar i dylikt fall endast uppgift om hur virkesförrådet på hans fastighet förhåller sig till det genomsnittliga virkesförrådets i trakten omfattning och grovskogsprocent. Det är dock deklaramenten obetaget att ange uppgifter enl. tab. 1 och i den mån plan finns tab. 2 och då är den sakkunnige skyldig att söka bedöma fastighetens förråd och grovskogsprocent enligt samma tabeller och noggrannhetskrav.

För tabell 0 anges förrådet inom vissa klassgränser, exempelvis

20— 40 med klassmitt	30
40— 70 „ „	55
70—100 „ „	85
samt 100—140 „ „	120

I fastighetstaxeringsavien J antecknas härvid klassmitten och uppgiften överföres till fastighetslängden.

På samma sätt förfäres med grovskogsprocenten.

Fastigheter som bedömas ha virkesförråd eller grovskogsprocenten högre eller lägre än i tabellen angivna uppskattas enligt tabell 1.

Vad kommer det pågående Stockholmsmötet med för förändringsförslag?

Det har dykt upp ett speciellt problem i samband med 1970 års taxering. Tidigare har det inte förelegat större bruttoprisskillnader eller skillnader i omkostnader mellan tall och gran utan man har kunnat behandla dem som en trädslagsklass: barrskog.

Under de senaste fem åren har det emellertid uppstått så stora skillnader mellan bruttopriserna resp. huggningskostnader för 30 cm-träden av tall och gran, ofta föreligger 10—12 kr. skillnader mellan nettopriserna i norra Sverige, att det skulle framstå som en oegentlighet att behandla typträden med ett gemensamt pris.

I södra Sverige är detta icke lika utpräglat och skillnaden varierar här mellan 1—5 kr.

Vad kan detta bero på?

Förr motvägde det högre priset på granmassaved i förhållande till priset på tallmassaved det lägre priset på grantimret i förhållande till talltimret. Nu har en utjämning skett mellan massavedpriserna och grantimret har gått ner i dimension

varigenom skillnaderna mellan timmerpriserna blivit mera påtagliga. Härigenom har skillnaden mellan 30 cm:s träden av tall och gran blivit mera framträdande.

Man tror att denna skillnad skall bestå och kanske i fortsättningen bli än mera markerad.

Hur skall man lösa detta problem?

För att kunna ta hänsyn till detta på enskilda fastigheter måste man i primäruppgifterna för dessa infordra uppgift om barrskogens granskogsandel. Detta har lösts så att i deklaraionsuppgiften även intagits uppgift om granskogens andel uttryckt i procent i klasserna 0, 25, 50, 75 eller 100 % av barrskogen. I den mån denna uppgift ej lämnas ligger det på den sakkunnige att söka bedöma denna andel. Nu torde det dock vara en av de lättaste bedömningarna om man har någon kännedom om fastigheten.

I södra Sverige där skillnaderna ej är så påtagliga är det möjligt att problemet kan lösas så att man områdesvis bestämmer sig för att tillämpa den blandning av tall och gran som enligt riksskogstaxeringen i genomsnitt förefinnes för att därigenom förenkla förfarandet.

I övrigt torde de skogssakkunniga inskränka sig till vissa specialrekommendationer i likhet med vid tidigare möten.

Ett särskilt problem är järnvägstransporterna och hur de skall jämsställas med biltransport och flottning. Likaså kommer att uppstå vissa fördelningsproblem i samband med de gemensamma avverkningskostnaderna. De är nämligen föreslagna som genomsnittskostnader men bör differentieras med avseende på färdvägsersättningar m.m. utan att därför ändra den förut satta genomsnittliga nivån. Allt detta är emellertid tekniska frågor som inte skall beröras i detta sammanhang.

Granskning av 1965 års taxering

I betänkande SOU 1968:31 har summa taxeringsresultat granskats beträffande såväl jordbruks- som annan fastighet. Här ser man resultat såväl för kommuner som län.

Ifråga om skogsbruksvärdena kan utläsas att de utgör 43 % av jordbruksfastigheternas taxeringsvärden och endast 7 % av totalt taxeringsvärde av jordbruksfastighet och annan fastighet. Man frågar sig onekligen: lägger man inte ner allt för mycket arbete på att åstadkomma rättvisa de olika skogsägarna emellan för en så pass ringa del av totala fastighetsvärdet.

En annan reflexion kanske blir den att skogen i sin helhet är alltför lågt taxerad. Dubblar man värdet stiger även andelen i det närmaste till det dubbla när det gäller en så liten del som 7 %.

Värdenivån för taxeringen bedömes dock på förhand genom att finansdepartementet uppdrager åt skogsstyrelsen och skogshögskolan att göra en förhandskalkyl på vilka värden som erhålles om man tillämpar priser och omkostnader enligt den

s.k. femårsregeln och att i samband därmed ge förslag om eventuella höjningar eller sänkningar av värdet.

Så skedde 1964 och efter remissbehandling stannade man för en reduktion av skogskubikmeterpriset med 3 kr. För att inte värdena i dåliga avsättningslägen skulle sänkas för starkt insattes en spärr-regel med innebörd att värdet inte skulle få sjunka mer än 30 % av värdet före avdrag.

Ofta talas om att skogsvärdering skiljer sig så väsentligt från annan värdering vid fastighetstaxering genom att den bygger på ett avkastningsvärde. Det är riktigt såtillvida att beräkningsmetoden för att åstadkomma relativ värdering fastigheterna emellan grundar sig på avkastningsvärdeprincipen, men för att bestämma värdenivån kopplas ett bedömningsförfarande in som söker anpassa nivån till saluvärdenivån. Köpeskillingsstatistiken ger i detta sammanhang föga stöd för bestämmande av saluvärdenivån, enär ofta andra värden än det renodlade skogsbruksvärdet ingår vid bedömning i samband med köp av skogsfastigheter.

Efter denna utveckling återgår jag till frågan om hur nära 1965 års taxeringsnivå anslöt sig till den på förhand beräknade.

Byråchef Hjorth från skogsstyrelsen som höll motsvarande föredrag inför 1965 års taxering uttryckte sig efter att ha vägt vad prisförutsättningar och omkostnader inverkar efter att skogsvärdet reducerats, och hänsyn tagits till de lyftningar som erfordrades av virkesförråd och grovskogsprocenter, på följande sätt: ”Jag gissar (därför) att totala *skogsvärdet* vid 1965 års taxering kommer att med några få procent överstiga 1957 års värde varvid dock en del sydsvenska län kanske åker upp 10—20 %.”

Utfallet blev enligt SOU 1968:31 i genomsnitt för hela landet 3 % och de största stegringarna i de sydsvenska länen uppvisade Blekinge län med 21 % och Kristianstads län med 19 %. *Skogsbruksvärdet* steg för hela riket till 9 % och för nyssnämnda sydsvenska län till 29 %.

För att komma frågan närmare in på livet fordras dock analyser av resultaten ifråga om godhets- och omkostnadsklasser samt virkesförråd och grovskogsprocenter.

Sådana analyser är under utarbetande och här skall lämnas *preliminära* tabellutdrag för sex län, nämligen Norrbotten läns lappmark och kustland, Västerbottens läns lappmark och kustland, Stockholms och Södermanlands län samt Kronobergs och Kalmar län.

Å dessa redovisas dels resultaten vid 1957 års taxering dels uppgifter i den promemoria som utarbetades vid Stockholmsmötet i vilket intages vissa vägledande uppgifter (betecknade med PM 1964) och som jämförelse resultaten av 1965 års taxering.

Godhetsklassen anges med sina bokstavs-beteckningar samt procentuellt tillägg eller avdrag från klassmitten.

För omkostnadsklassen gäller att det ej kan lämnas någon vägledning i form av medelvärden enligt promemorian. Jämförelse kan dock göras med vad som bedömdes vid 1957 års taxering.

Tabell A

Norrbottens län — Lappmark

Område	Dataunderlag	Areal skogsmark 1000-tal hektar	Godhets- klass	Omkost- nadsklass öre/f ³ tr	Virkesförråd m ³ sk/ha			Grovs- skogs % barr
					barr	löv	S:a	
I*	1. 1957 års tax.	329	D+15	103	30	4	34	48
	2. PM (1964)	297	D	—	30	9	39	35
	3. 1965 års tax.	313	D—8	132	29	9	38	31
	4. Diff. 3—2	+16	—	—	—1	0	—1	—4
II*	1. 1957 års tax.	480	C/D—4	96	31	4	35	14
	2. PM (1964)	505	C/D	—	34	10	44	36
	3. 1965 års tax.	481	C/D+2	122	37	4	41	32
	4. Diff. 3—2	—24	—	—	+3	—6	—3	—4
III	1. 1957 års tax.	552	C—20	90	41	4	45	33
	2. PM (1964)	626	C	—	41	8	49	32
	3. 1965 års tax.	506	C—4	112	44	4	48	45
	4. Diff. 3—2	—120	—	—	+3	—4	—1	+13
IV	1. 1957 års tax.	333	C/D+5	101	37	1	38	39
	2. PM (1964)	354	C/D	—	40	7	47	45
	3. 1965 års tax.	333	C/D—3	122	38	4	42	39
	4. Diff. 3—2	—21	—	—	—2	—3	—5	—6
V	1. 1957 års tax.	413	C±0	89	45	1	46	35
	2. PM (1964)	406	C	—	42	5	47	37
	3. 1965 års tax.	413	C±0	107	45	1	46	38
	4. Diff. 3—2	+7	—	—	+3	—4	—1	+1
S:a I—V	1. 1957 års tax.	2108	C/D	94	38	2	40	33
	2. PM (1964)	2188	C/D	—	39	7	46	38
	3. 1965 års tax.	2046	C/D+3	117	39	4	43	38
	4. Diff. 3—2	—142	—	—	0	—3	—3	±0

Kommentarer till tabellen

Norrbottens lappmark

Arealer

I stort sett oförändrade utom beträffande område III omfattande Jokkmokks kommun där arealen sänkts med 46.000 ha och nu skiljer från PM med icke mindre än 120.000 ha vilket torde sammanhålla med svårigheten att draga gränsen mellan skogsmark och fjällskog. Samtidigt har dock godhetsklassen höjts från C-20 till C-4,

d.v.s. 16 %. Den i PM 1964 angivna arealen 626.000 ha har i PM 1969 angivits till nära nog samma areal 632.000 ha. Här föreligger en uppenbar skillnad mellan riksskogstaxeringens uppgifter och fastighetstaxeringens.

Godhetsklass

För lappmarken i genomsnitt mycket liten förändring. Sänkts inom I och IV och höjts inom II och III.

Omkostnadsklass

Har i medeltal höjts från 94—117 öre/f³tr d.v.s. med 24 öre varierande mellan 18—29 öre för de skilda områdena.

Barrskogen är höjd med 1 m³sk/ha och överensstämmer exakt med promemorian.

Lövsbogen är redovisad till endast halva förrådet vilket sammanhänger med att lövskog icke angivits för vissa fastigheter. Även om värdet ej finns skall dock förråd angivas.

Grovskogsprocenten är höjd med 5 enheter och överensstämmer nu exakt med promemorians uppgift.

Tabell B

Norrbottnens län — Kustlandet

Område	Dataunderlag	Areal skogsmark 1000-tal hektar	Godhets- klass	Omkost- nadsklass öre/f ³ tr	Virkesförråd m ³ sk/ha			Grov- skogs % barr
					barr	löv	S:a	
VI	1. 1957 års tax.	441	C—2	94	37	13	50	29
	2. PM (1964)	460	C	—	42	15	57	28
	3. 1965 års tax.	438	C+3	112	39	9	47	28
	4. Diff. 3—2	—22	—	—	—3	—6	—10	±0
VII*	1. 1957 års tax.	180	C—3	80	44	11	55	26
	2. PM (1964)	197	C	—	52	15	67	22
	3. 1965 års tax.	183	C+26	102	58	8	66	26
	4. Diff. 3—2	—14	—	—	+6	—7	—1	+4
VIII*	1. 1957 års tax.	155	C—3	90	38	21	59	18
	2. PM (1964)	157	C	—	48	23	71	23
	3. 1965 års tax.	156	C±0	107	47	9	56	24
	4. Diff. 3—2	—1	—	—	—1	—14	—15	+1
IX*	1. 1957 års tax.	175	C+6	74	47	4	51	25
	2. PM (1964)	178	C	—	50	17	67	18
	3. 1965 års tax.	174	C+14	92	46	10	56	15
	4. Diff. 3—2	—4	—	—	—4	—7	—11	—3

X*	1. 1957 års tax.	491	C+14	83	49	9	58	17
	2. PM (1964)	488	C	—	58	12	70	22
	3. 1965 års tax.	493	(C+18)	102	54	9	62	23
	4. Diff. 3—2	+5	—	—	—4	—3	—8	+1
XI+XII	1. 1957 års tax.	288	C+4	77	53	3	56	—
	2. PM (1964)	289	C+12	—	62	11	74	21
	3. 1965 års tax.	291	C+20	98	58	7	66	24
	4. Diff. 3—2	+2	—	—	—4	—4	—8	+3
VI—XII	1. 1957 års tax.	1730	C+4	84	45	10	55	22
	2. PM (1964)	1769	C	—	52	15	67	23
	3. 1965 års tax.	1735	C+14	102	50	8	58	24
	4. Diff. 3—2	—34	—	—	—2	—7	—9	+1

Asterisk i områdeskolumnen anger att områdesindelningen varit olika vid 1957 och 1965 års tax. 1957 års värden har därför sammanställts ur tab. 40 och tab IV i SOU 1963:14 för att i möjligaste mån erhålla jämförbara värden.

Norrbottens kustland

Arealer i stort sett oförändrade.

Godhetsklass. Genomgående höjd i genomsnitt 10 % (4—14). Högsta höjningen inom område VII, Överkalix kommun, och områdena XI+XII omfattande Piteå landskommun och stad, Kallax, Norrfjärden, Nederluleå samt Luleå stad, i övrigt inskränker sig höjningen till 3—8 procenter.

Omkostnadsklassen genomgående höjd med 18 öre varierande mellan 17—22 öre för skilda områden.

Barrskogen är höjd med 5 m³sk/ha och är nu endast 2 m³sk/ha lägre än promemorian.

Lövsbogen uppgår till ungefär hälften av den i promemorian angivna. Många fastigheter saknar uppgift om lövskogsförråd.

Grovskogsprocenten höjd med 2 enheter och ligger nu 1 enhet högre än promemorian.

Tabell C

Västerbottens län — Lappmarken

Område	Dataunderlag	Areal skogsmark 1000-tal hektar	Godhets- klass	Omkost- nadsklass öre/f ³ tr	Virkesförråd m ³ sk/ha			Grov- skogs % barr
					barr	löv	S:a	
I	1. 1957 års tax.	1106	C—12	100	46	7	53	27
	2. PM (1964)	1105	C	—	58	13	71	36
	3. 1965 års tax.	1123	C—10	111	46	7	53	27
	4. Diff. 3—2	+18	—	—	—12	—6	—18	—9

II	1. 1957 års tax.	823	C+10	85	53	8	61	30
	2. PM (1964)	855	C	—	57	10	67	31
	3. 1965 års tax.	827	C+26	91	58	8	66	33
	4. Diff. 3—2	—28	—	—	+1	—2	—1	+2
I—II	1. 1957 års tax.	1929	C±0	93	49	7	56	29
	2. PM (1964)	1960	C	—	57	12	69	34
	3. 1965 års tax.	1950	C+5	101	51	7	59	30
	4. Diff. 3—2	—10	—	—	—6	—5	—10	—4

Västerbottens lappmark

Arealer. Avvikelseerna ligger mellan +2 % och +0,5 % och utgör i medeltal omkring +1 %.

Godhetsklassen har höjts något, mest i område II omfattande Malå, Lycksele, Örträsk, Fredrika, Åsele och Lycksele köping.

Omkostnadsklassen har i medeltal stigit 8 öre varierande mellan 6—11 öre för de två områdena. Jämföres den stegring av omkostnadsklassen med stegringen mellan taxeringarna i Norrbottens lappmark 24 öre är skillnaden markant. Vid 1957 års taxering hade Norrbottens lappmark 94 öre och Västerbottens lappmark 93 öre/f³tr.

Barrskogens förråd är höjt med 2 m³sk/ha men understiger promemorian med 6 m³sk eller mer än 10 %.

För *lövslogen* gäller samma förhållande som tidigare påtalats för Norrbottens län.

Grovskogsprocenten har höjts 1 % men ligger 4 % under promemorian.

Tabell D

Västerbottens län — Kustlandet

Område	Dataunderlag	Areal skogsmark 1000-tal hektar	Godhets- klass	Omkost- nadsklass öre/f ³ tr	Virkesförråd m ³ sk/ha			Grov- skogs % barr
					barr	löv	S:a	
III	1. 1957 års tax.	432	B/C+2	82	53	5	58	18
	2. PM (1964)	424	B/C	—	59	8	67	25
	3. 1965 års tax.	437	B/C+7	87	59	6	65	23
	4. Diff. 3—2	+13	—	—	0	—2	—2	—2
IV	1. 1957 års tax.	453	B—4	83	55	8	63	22
	2. PM (1964)	447	B	—	64	10	74	26
	3. 1965 års tax.	424	B—3	91	62	7	69	25
	4. Diff. 3—2	—23	—	—	—2	—3	—5	—1

V	1. 1957 års tax.	372	B±0	80	53	4	57	17
	2. PM (1964)	372	B	—	70	11	81	24
	3. 1965 års tax.	373	B—2	86	66	7	73	23
	4. Diff. 3—2	+1	—	—	—4	—4	—8	—1
III—V	1. 1957 års tax.	1257	B—7	81	53	6	59	19
	2. PM (1964)	1243	B	—	64	10	74	24
	3. 1965 års tax.	1234	B—5	88	62	7	69	24
	4. Diff. 3—2	—9	—	—	—2	—3	—5	0

Västerbottens kustland

Arealer. Skillnaderna uppgår endast till några procentenheter och går i olika riktningar.

Godhetsklassen något höjd i genomsnitt. Höjningen återfinnes inom område III och i någon mån IV. Område V något sänkt. Det hela dock rena obetydligheter.

Omkostnadsklassen i genomsnitt höjd med 7 öre varierande mellan 5—8 öre för de olika områdena. Jämföres detta med stegringen inom Norrbottens kustland 18 öre är skillnaden här liksom för lappmarkerna markant. Vid 1957 års taxering hade Norrbottens kustland 84 öre och Västerbottens kustland 81 öre/f³tr.

Barrskogens förråd har höjts med 9 m³sk/ha och ligger nu mycket nära promemorians uppgift.

Av *lövskogsförrådet* fattas 30 %, sannolikt samma orsak som gäller tidigare jämförelseområden.

Grouskogsprocenten har höjts 2 procentenheter men ligger fortfarande 3 enheter under promemorians.

Kommentarer till tabellerna A—D.

Som sammanfattning av dessa både län må anföras:

Grunduppgifterna har i stor utsträckning närmat sig rikttalen enligt promemorian vilket ju borde medföra en viss jämnhet i taxeringen.

Trots detta visar skogsvärdet enl. tab. 5 i SOU 1968:31 (Huvudresultaten vid 1965 års taxering) för Norrbottens län en sänkning av värdena från 1957 års taxering med —21 % medan Västerbottens län en stegring med +10 %.

Detta är vid första påseende oförklarligt, men analyseras inverkan av ändringen i omkostnadsklassen visar detta att här ligger den alldeles övervägande delen av orsaken. Har Norrbottens län verkligen förändrats i avsättningsläge så avsevärt i förhållande till Västerbottens län eller har Västerbottens län icke iakttagit nödiga höjningar. På denna punkt erfordras ett klarläggande.

Jag vill i fortsättningen jämföra två par intilliggande län sinsemellan, nämligen Stockholms och Södermanlands län samt Kronobergs och Kalmar län.

Tabell E

Stockholms län

Område	Dataunderlag	Areal skogsmark 1000-tal hektar	Godhets- klass	Omkost- nadsklass öre/f ³ to	Virkesförråd m ³ sk/ha			Grovs- skogs % barr
					barr	löv	S:a	
I	1. 1957 års tax.	147	C ₁ —3	64	74	16	90	23
	2. PM (1964)	152	C ₁	—	88	21	109	35
	3. 1965 års tax.	151	C ₁ +1	77	86	16	103	33
	4. Diff. 3—2	—1	—	—	—2	—5	—6	—2
II	1. 1957 års tax.	120	C ₁ —2	63	82	14	96	28
	2. PM (1964)	135	C ₁	—	97	19	116	47
	3. 1965 års tax.	117	C ₁ —1	74	90	16	106	35
	4. Diff. 3—2	—18	—	—	—7	—3	—10	—12
III	1. 1957 års tax.	24	C ₁ /C ₂ +3	73	97	11	108	29
	2. PM (1964)	27	C ₁ /C ₂	—	94	24	118	52
	3. 1965 års tax.	18	C ₁ /C ₂ +6	90	104	13	117	40
	4. Diff. 3—2	—9	—	—	+10	—11	—1	—12
IV	1. 1957 års tax.	71	C ₁ —3	63	89	11	100	29
	2. PM (1964)	77	C ₁	—	97	19	116	51
	3. 1965 års tax.	72	C ₁ —2	76	96	12	108	35
	4. Diff. 3—2	—5	—	—	—1	—7	—8	—16
I—IV	1. 1957 års tax.	361	C ₁ —3	64	82	14	96	27
	2. PM (1964)	391	C ₁	—	94	19	113	44
	3. 1965 års tax.	358	C ₁ ±0	78	90	15	105	35
	4. Diff. 3—2	—33	—	—	—4	—4	—8	—9

Tabell F

Södermanlands län

Område	Dataunderlag	Areal skogsmark 1000-tal hektar	Godhets- klass	Omkost- nadsklass öre/f ³ to	Virkesförråd m ³ sk/ha			Grovs- skogs % barr
					barr	löv	S:a	
I	1. 1957 års tax.	132	B ₂ /C ₁ —10	61	93	10	103	46
	2. PM (1964)	123	B ₂ /C ₁	—	103	15	118	52
	3. 1965 års tax.	133	B ₂ /C ₁ ±0	72	99	11	111	48
	4. Diff. 3—2	+10	—	—	—4	—4	—7	—4
II	1. 1957 års tax.	96	B ₁ /B ₂ —9	60	97	14	111	39
	2. PM (1964)	100	B ₁ /B ₂	—	98	17	115	43
	3. 1965 års tax.	98	B ₁ /B ₂ —7	70	105	15	120	43
	4. Diff. 3—2	—2	—	—	+7	—2	+5	0

III	1. 1957 års tax.	111	B ₂ —11	60	94	13	107	42
	2. PM (1964)	115	B ₂	—	98	20	118	41
	3. 1965 års tax.	112	B ₂ —4	71	96	15	110	44
	4. Diff. 3—2	—3	—	—	—2	—5	—8	+3
I—III	1. 1957 års tax.	339	B ₂ —10	60	94	13	107	43
	2. PM (1964)	338	B ₂	—	98	18	117	47
	3. 1965 års tax.	342	B ₂ —4	71	100	13	113	45
	4. Diff. 3—2	+4	—	—	+2	—5	—4	—2

Enligt tabell 5 i SOU 1968:31 steg värdet i genomsnitt för Stockholms län 1 % och i Södermanlands län sjönk motsvarande värde —11 %. Skillnaden i förändring utgör 12 %.

Arealförändringar mellan taxeringarna för båda länen obetydliga.

Godhetsklassen höjdes i båda länen, i Stockholms län 3 %, i Södermanlands län 6 %. Varje procentenhet ger ca 1/2 % stegring i värdet.

Stockholms län har ökat virkesförråd med 10 %, Södermanlands län med 6 %.

Grovskogsprocenten har inom Stockholms län ökat med 8 procentenheter, Södermanlands län med 2 enheter. Varje procentenhet ger omkring 1 % stegring i värde.

Stockholms län i förhållande till Södermanlands län skulle med ledning härav som ett överslag ge följande förhållande

Godhetsklass	Förråd	Grovskogsprocent
—1 1/2 %	+4 %	+6 %

Detta ger sålunda icke fulla förklaringen till skillnaden, men visar att ett närmande av grundfaktorerna, förråd och grovskogsprocent mot de i promemorian angivna bidrager till den jämnhet i taxeringen som eftersträvas.

För Stockholms län kvarstår dock skillnader mot promemorian såväl i förråd som grovskogsprocent under det att Södermanlands län är väl uppe i nivå.

Tabell G

Kronobergs län

Område	Dataunderlag	Areal skogsmark 1000-tal hektar	Godhetsklass	Omkostnadsklass öre/f ³ to	Virkesförråd m ³ sk/ha			Grovskogs % barr
					barr	löv	S:a	
I	1. 1957 års tax.	156	B ₂ /C ₁ +1	58	91	3	94	37
	2. PM (1964)	172	B ₂ /C ₁	—	96	11	107	39
	3. 1965 års tax.	160	B ₂ /C ₁ +1	72	102	6	108	40
	4. Diff. 3—2	—12	—	—	+6	—5	+1	+1

II	1. 1957 års tax.	189	B ₁ /B ₂ —3	57	85	12	97	37
	2. PM (1964)	194	B ₁ /B ₂	—	94	15	109	42
	3. 1965 års tax.	195	B ₁ /B ₂ ±0	71	96	12	108	41
	4. Diff. 3—2	+1	—	—	+2	—3	—1	—1
III	1. 1957 års tax.	91	B ₁ /B ₂ —7	58	89	12	101	41
	2. PM (1964)	88	B ₁ /B ₂	—	105	16	121	47
	3. 1965 års tax.	92	B ₁ /B ₂ —4	72	99	9	108	41
	4. Diff. 3—2	+4	—	—	—6	—7	—13	—6
IV	1. 1957 års tax.	137	B ₁ /B ₂ —8	57	68	10	78	36
	2. PM (1964)	153	B ₁ /B ₂	—	83	17	100	40
	3. 1965 års tax.	143	B ₁ /B ₂ —4	73	83	11	94	38
	4. Diff. 3—2	—10	—	—	±0	—6	—6	—2
I—IV	1. 1957 års tax.	574	B ₁ /B ₂ —8	57	81	9	92	38
	2. PM (1964)	607	B ₁ /B ₂	—	94	14*)	108	43
	3. 1965 års tax.	590	B ₁ /B ₂ —5	71	95	10	105	40
	4. Diff. 3—2	—17	—	—	+1	—4	—3	—3

*) Därav 2 m³sk ädelt löv

Tabell H
Kalmar län

Område	Dataunderlag	Areal skogsmark 1000-tal hektar	Godhets- klass	Omkost- nadsklass öre/f ³ to	Virkesförråd m ³ sk/ha			Grovs- skogs % barr
					barr	löv	S:a	
I	1. 1957 års tax.	90	B ₂ /C ₁ —2	60	93	11	104	45
	2. PM (1964)	85	B ₂ /C ₁	—	95	15	110	53
	3. 1965 års tax.	91	B ₂ /C ₁ ±0	75	98	11	109	50
	4. Diff. 3—2	+6	—	—	+3	—4	—1	—3
II	1. 1957 års tax.	280	B ₂ /C ₁ —2	57	89	11	100	40
	2. PM (1964)	274	B ₂ /C ₁	—	95	16	111	48
	3. 1965 års tax.	284	B ₂ /C ₁ —1	72	98	11	109	48
	4. Diff. 3—2	+10	—	—	+3	—5	—2	±0
III	1. 1957 års tax.	231	B ₁ /B ₂ —3	56	82	21	103	41
	2. PM (1964)	234	B ₁ /B ₂	—	86	20	106	46
	3. 1965 års tax.	233	B ₁ /B ₂ —6	70	91	16	107	44
	4. Diff. 3—2	—1	—	—	+5	—4	+1	—2
IV	1. 1957 års tax.	68	B ₁ /B ₂ ±0	56	91	19	110	42
	2. PM (1964)	64	B ₁ /B ₂	—	99	20	119	49
	3. 1965 års tax.	68	B ₁ /B ₂ +1	69	102	16	118	46
	4. Diff. 3—2	+4	—	—	+3	—4	—1	—3

V Öland	1. 1957 års tax.	22	B_2/C_1+6	56	34	35	69	41
	2. PM (1964)	32	B_2/C_1	—	25	39	64	44
	3. 1965 års tax.	22	B_2/C_1+2	69	29	41	70	39
	4. Diff. 3—2	—10	—	—	+4	+2	+6	—5
I—V	1. 1957 års tax.	691	B_2/C_1+4	57	87	15	102	41
	2. PM (1964)	689	B_2/C_1	—	90	18*)	108	48
	3. 1965 års tax.	698	B_2/C_1+5	73	94	14	108	46
	4. Diff. 3—2	+9	—	—	+4	—	±0	—2

*) Därav 3 m³sk ädelt löv

För Kronobergs län gäller enl. nyssnämnda tabell 5 i SOU 1968:31 att skogsvärdet stigit med 12 % under det att Kalmar län endast stigit med 3 %.

Förändringar i *arealavseende* är obetydliga. Kronobergs län har dock stigit 2 % mot Kalmar län endast 1 %.

Godhetsgraden har för Kronobergs län stigit med 3 % och för Kalmar län 1 %.

Omkostnadsklassen har för Kalmar län stigit med 2 öre mer än Kronobergs län eller ca 3 % vilket verkar positivt för Kronobergs län.

Virkesförrådet har stigit för Kronobergs län med 17 % och för Kalmar län med 9 %.

Grovsjogsprocenten: Kronobergs län +2 procentenheter, Kalmar län 5 procentenheter där varje procentenhet ger ca 1 % stegring i värde.

Förhållandet mellan Kronoberg och Kalmar kan approximativt uttryckas med talen

$$+1 \% + 1 \text{ ‰} + 3 \% + 8 \% - 3 \% = 10 \%$$

Då 1965 års grundfaktorer närmare ansluter sig till i promemorian angivna värden än tidigare vill det synas som 1965 års värden bättre uttrycker den jämnhet i värdena som bör eftersträvas.

Jag har velat visa de nu gjorda analyserna för att därmed exemplifiera vilka möjligheter som finnas att följa taxeringsresultaten och pröva skäligheten i de förändringar som framträder vid taxeringarna och om de sannolikt verka i utjämnande syfte, vilket är huvudändamålet för de riktlinjer som utfärdas vid Stockholms-mötet.

Vad blir nivån vid 1970 års taxering. Den reduktion av värdena som nu är på väg att beslutas utgör 100 kr per ha på skogsbruksvärdena. (Detta innebär ett avsevärt mindre avdrag än vid 1965 års taxering vilken i grovt kunde sägas motsvara 100 m³sk à 3 kr. d.v.s. 300 kr. per ha.) En per hektar-reduktion kan ej lämpligen inarbetas i tabell 1 och 2 utan får lov att separert utföras för varje fastighet. På samma sätt och av samma skäl har reduktionen maximerats till 30 % av värdet före reduktionen. Då reduktionen skall drabba skogsvärdet, även om dess maximering drabbar sammanlagda skogsmarks- och skogsvärdet, medför detta en ytterligare begränsning, vilken egentligen endast kommer att gälla södra Sverige med relativt höga skogsmarksvärden, nämligen att avdraget icke får överstiga skogsvärdet.

Extremt skulle man kunna tänka sig att en fastighet på grund av exempelvis stormfällning saknar skogsvärde. I dylikt fall redovisas endast skogsmarksvärde och någon reduktion av detta värde får ej ske.

Detta var nu specialfall, men hur verkar det i stort? Frånsett den förrådshöjning som torde uppgå till några procentenheter innebär prisförhöjningarna i genomsnitt för hela landet efter medgivet avdrag ca 10 %. Men även denna gång kommer det att ske sänkningar i de nordliga delarna i vissa fall upp till 30 % och höjningar av samma storleksordning i södra Sverige.

Innan jag slutar vill jag dock beröra vissa frågor som icke har direkt med skogsbruksvärdet att göra men som ändå har viss anknytning till skogen.

1) Värdering av övrig mark.

Tidigare knöts detta värde till visst förhållande till skogsvärdet.

Nu har schabloniserat värde inom vissa gränser angivits för skilda län.

Förslag har varit upppe att helt slopa värdet som tämligen betydelselöst, men då det särskilt i Norrland omfattar avsevärda arealer har det ansetts betydelsefullt ur arealredovisningssynpunkt för att inte arealerna helt skulle försvinna. Värdena ansluter sig till de värden som rekommenderades i anvisningarna till förra taxeringen. Inom vissa län fick denna areal gömma andra värden och det finns exempel på att värdet å övrig mark i genomsnitt steg till 1000-tals kronor per hektar.

Sådana värden skall nu redovisas som särskilda tillgångar och icke blandas in i värdet för övrig mark.

2) Av värdet för särskilda tillgångar skall jag endast beröra de som är mera skogsbetonade.

Värdet av jakt

I handledningen som utfärdas av riksskattenämnden ges vägledning i detta avseende.

Värdet av skogsbete skall ej längre redovisas.

Jag vill avsluta min framställning med: Vad vill vi inom fastighetstaxeringskommittéerna komma med till 1975 års taxering på skogsvärderingssidan?

I första hand reda upp de allmänna omkostnaderna. De ha länge nog utgått som ett schablonavdrag av 33 % på nettovärdet. Redan vid förra Stockholmsmötet påtalades bristerna och vi hade väl önskat få fram ett förslag till denna taxering. Detta skulle kunna reda upp frågan om värdering av byggnader, för min personliga del gärna som ett separat värde om detta även kan lösas på jordbrukssidan.

I andra hand arbeta bort skogsmarksvärdet och förenkla metoden till att avse skogsbruksvärdet utan särredovisning av skogsmark.

Detta rör dock icke dagens problem.